

עין משפט
גר מצוה

בז א ב מיי פ"ו מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' סא:
ג [מיי] פ"ד מהל' עדות ה"ב טוש"ע ח"מ סי' ל סעי' ון:

פסקי רי"ד

בטלה כולה והנך לא ידעי ואי אולי הנך וכתבי ליכתבו וליחתנא על כשאמר לעשרה כתבי גט לאשתי כיון שלא אמר כולכם אחד כותב ובי' הוחתמים כל שנים מהם שרוצים יכולים ליכתב וליתן וכשביטל מקצת מהן לא בטל כולם והילכך אם לא ידעו ביטולו והולכים וכותבים גתותים הגט לאשה כשר הוא ולא נפיק מיניה חורבא ורשב"ג סבר עדות שבטל מקצתה בטלה כולה (והחתם) [והנך] דלא ידעי אי אולי וכתבי ויהיב שרו א"א לעלמא הילכך אין מבטל אלא זה בפני זה: אמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' בשתייהן ולית ליה לרב נחמן מה כח ב"ד יפה והאמר רב נחמן אמר

^[א] נראה דל"ל דק"ל דחסא אמר לעשרה וכו',

לג:

מפני תקנת עגונות לא דמו אהדדי ולפירושו שמשוה אותם מה שמסתפק הש"ס הי כרבי והי כרשב"ג היינו דוקא לפי מה דמוקי פלוגתייהו בצריכי צי עשרה למשלפה אצל למאי דמוקי פלוגתייהו בעדות שבטלה מקצתה אין להסתפק דאי קי"ל צביטלו מצטול כרבי מו לא מצי למיפסק באומר

לעשרה לגמרי כרנן שמעון בן גמליאל דאפי' קי"ל כוותיה דבטלה כולה צמאי דקאמר שאין צביטול מועיל אפי' דיעבד לא קי"ל כוותיה ומיהו אס שמענות דאינו יכול דקאמר רשב"ג לא משמע דיעבד אלא דאתא לאפוקי מדרבי דשרי אפי' לכתחילה אחי שפיר דמסתפק אפי' לנישנא דפליגי בעדות שבטלה מקצתה ומ"מ לרשב"ג אפי' דיעבד אינו מצטול כדפירש צקונטרס מכח היאיל דלעיל דקאמר א"כ מה כח צ"ד יפה: **צריכי בי עשרה למשלפה**, ואפי' אותם שנים צביטל יכולין לכתוב ותימה כיון דמדאורייתא יכול לצטל אפי' שלא צפניהם אמאי תקנו חכמים שלא יועיל ציטול לגבי אותם שנים עצמם וי"ל כיון שהורכרו לתקן שאין ציטול מועיל לגבי אחרים תקינו נמי שלא יאכל לו כח לצטל בזה הגט כלל: **אמר רב יוסף ניהוי אנן**, אע"ג דרצ יוסף אית ליה הכא צביטלו אינו מצטול קאמר רב יוסף צפ"ק דקידושין (דף יב:) דרצ מנגיד אמאן דמצטל גיטא אע"ג דאינו מצטול דמ"מ הרי מוציא לעז על הגט^[א] כי היכי דמנגיד אמאן דמקדש צשוקא א"ז צביטל אע"ג דליכא איסורא: **והוזר רבי ועשה ברשב"ג**, וא"ת מנא ליה משום דחזר צו התם דחזר צו נמי ממאי דאמר צביטלו מצטול דלמא הלא דשום הדיינים דמי טפי לצביטל שלא צצ"ד דהתם מודה רבי דאינו מצטול דאמר^[ב] מה כח צ"ד יפה^[ג] כדפרישית לעיל וי"ל דרצ יוסף מדמה להו משום דלא איפלגו רבי ורשב"ג אלא צהני תרי מילי צמה כח צ"ד יפה צשום הדיינין וצביטול הגט צצ"ד ולכך מדמה להו אהדדי ומסתמא כשחזר מזה חזר נמי מזה:

ליבדרין איבדורי, אפי' למאן דמוקי פלוגתייהו בעדות שבטלה מקצתה דייק שפיר דצהא קי"ל כרבי דלדידיה ליכא למימר דלצדורי איצדור דכיון שיכול לצטל זה שלא צפני זה לא יועיל פיזור דיעבד כל אחד שימנא צפני עצמו עד שיצטל כולן אצל לרשב"ג דאין יכול לצטל זה שלא צפני זה אין צביטולו כלום אפי' מצטל כולם כל אחד צפני עצמו אע"ג דהשתא ליכא למיחש דלמא אולי הנך דלא ידעי וכתבי ויהיב לה לא הוי ציטול עד שיצטל כולם יחד זה צפני זה: יתומין

שבטלה מקצתה בטלה כולה ואי אזיל האי דלא ידע צביטולא ויהיב לה שפיר קיהיב לה: **שפיר**, איכא למימר אמר לזה צפני עצמו שאין זה עדות שיצטרכו לראות או לשמוע העדות תחילה כאחד: **אלא אי אמרם עדי חסימה**, הא עדות גמורה צענין ומי מצטרפי כי אמר לזה צפני עצמו ולזה צפני עצמו: **עד שיראו שניהם כאחד**, את העדות: **כר'** יושע בן קרחא, דפליג עלה צפרק שני דכתובות (דף כו:) ובסנהדרין (דף ל.)^[א] ואמר אפי' צוה אחר זה: **שמעית מיניה דר' אבא סרס**, כלומר צהנך תרתי פלוגתא דרבי ורשב"ג צביטלו מצטול ויכול לצטל זה שלא צפני זה שמעית מיניה דרבי אבא דקצע הלכתא בתרזוייהו חלא כרבי וחדא כרנן שמעון [צ"ג]: **מעשה ועשה רבי**, בכתובות צפרק אלמנה ניזונית^[ב]: **כדנרי חכמים**, שהיו אומרים שום הדיינים שפיתחו שמות או הותירו שמות מכרן צטל: **והחזיר רבי אם המעשה**, אלמא הדר ציה וקס צשיטתיה דרבן שמעון [צ"ג] ליפות כח צית דין אלמא צהא הלכה כרבן שמעון [צ"ג]: **ואשקליה גיטא על כרחיה**, השיאו צעל כרחיה לגרש את אשתו כגון צהנך דאמרין צהו (כתובות ע.) יוציא ויתן כתובה: **ואמר לכו**, רבי יאשיה לסהדי: **זילו איטמורו**, לאחר שצפאווהו עד שיאמר רוצה אני הסתירו עצמכם כדי שלא יצטל אחכם מן העדות: ואי ס"ד, צקמייתא הלכתא כרבי שאם ציטלו צפני שנים אחרים מצטול כי מיטמרי הני מאי הוי: ליצדרו איצדורי, שלא ימנאס ציחד ואינו יכול לצטל זה שלא צפני זה:

השולח פרק רביעי גימין

לא צטלה כולה, הלכך לא חש רבן גמליאל להוסיב צ"ד ולימנות על כך שאין צו מפני תיקון העולם דאי אולי הנך דלא צטיל קמיייהו וכתבי ויהיב לה ואזלא ומינסבא שפיר קא מינסבא: **צטלה כולה**, ואפי' נשתיירו שנים שעדותן עדות וזה לא צטל צפניהם צטלו אף הן: **והנך לא ידעי**, דצטל ואולי וכתבי ויהיב לה ומינסבא צגט פסול: **ואי צעית אימא לא צטלה כולה**, ואין כאן גזירה אלא טעמא דרשב"ג לא משום תקנה הוא אלא קסבר אין ציטולו ציטול עד שיצטל צפני כולן והאי אינו יכול דקאמר לאו איסורא הוא משום עובר על תקנה אלא הכי קאמר אין צו כח לצטל אלא צפני כולן: **למישלפה**, לחללה ולהסירה: **כולסם**, חתומו דקי"ל (סו:) דאינו גט עד שיחתמו כולן: **מהו**, מי אסר רבן שמעון [צ"ג] שלא יצטל את אחד או את שנים שלא צפני חצריהם: **טעמא דרשב"ג**, היכא דלא אמר כולסם: **משום דקסבר צטלה כולה**, וחייש דלמא אולי הני דלא ידעי צביטולא ויהיב לה והכא ליכא למיחש להכי דמידע ידעי דכולן צריכין לחתום וכל כמה דלא חתמיו כוליהו לא יהיב לה: **או דלמא משום דקסבר כו'**, והלכך לאו צטל הוא לגמרי וחתמיו ציה אפי' הני דצטיל קמיייהו עס חצריהם ויהיב לה: **יכול לצטל**, והוי ציטול ואין זה כשר להיות עוד עד צדבר עד שיהיו: אינו **יכול לצטל**, והלה עצמו כשר לחתום: **והא שנים**, דכולס צריכין לחתום וליכא למיחש דלמא אזיל חד וחתים צלא חצריה וקאמר אינו יכול לצטל אלמא רבן שמעון לאו איסורא קאמר אלא אינו ציטול קאמר: **אמר רב אשי אי**, הני שנים עדי כתיבה וחתמיה הם: **פגי נמי**, דמודה רבן שמעון [צ"ג] דיכול לצטל וציטולו ציטול דטעמא משום גזירה הוא והכא ליכא למיגור מידי: **צעדי הולכס**, דהאי תנו דקאמר הכא לשנים הגט ניתן להם להיות שלוחים ולמוסרו לה דהכא כי קאמר לחד אזיל אידך דלא ידע ומסר לה לפי שאין זה עדות שיהו שניהם צריכין להיות שס אלא שליחות ולא ידע דצטלה שליחותא דשליחות שבטלה מקצתה צטלה כולה דכי היכי דצטליה להאי צטליה לאאי: ס"ג **מסתברא**, דצעדי הולכה קאמר וטעמא משום חששא דלמא אזל האי דלא ידע ויהיב לה: **אמר לזה צפני עצמו כו'**, אי מתחלה כשעשאן שלוחים לא אמר לשניהם יחד אלא לאחד מהן וחזר ואמר לחצירו הנה מסרתי גט לפלוני לתמו לאשתי ואם תרצה גם אתה הוי שליח לגרשה: **יכול לצטל**, וצטל זה מתורת השליחות שאם גרשה זה אינה מגורשת אצל השני יכול לגרש דכיון דמתחלה לא צבת אחת הוי אין כאן לומר שליחות

שבטלה בטלה כולה ואי אזיל האי דלא ידע צביטולא ויהיב לה שפיר קיהיב לה: **שפיר**, איכא למימר אמר לזה צפני עצמו שאין זה עדות שיצטרכו לראות או לשמוע העדות תחילה כאחד: **אלא אי אמרם עדי חסימה**, הא עדות גמורה צענין ומי מצטרפי כי אמר לזה צפני עצמו ולזה צפני עצמו: **עד שיראו שניהם כאחד**, את העדות: **כר'** יושע בן קרחא, דפליג עלה צפרק שני דכתובות (דף כו:) ובסנהדרין (דף ל.)^[א] ואמר אפי' צוה אחר זה: **שמעית מיניה דר' אבא סרס**, כלומר צהנך תרתי פלוגתא דרבי ורשב"ג צביטלו מצטול ויכול לצטל זה שלא צפני זה שמעית מיניה דרבי אבא דקצע הלכתא בתרזוייהו חלא כרבי וחדא כרנן שמעון [צ"ג]: **מעשה ועשה רבי**, בכתובות צפרק אלמנה ניזונית^[ב]: **כדנרי חכמים**, שהיו אומרים שום הדיינים שפיתחו שמות או הותירו שמות מכרן צטל: **והחזיר רבי אם המעשה**, אלמא הדר ציה וקס צשיטתיה דרבן שמעון [צ"ג] ליפות כח צית דין אלמא צהא הלכה כרבן שמעון [צ"ג]: **ואשקליה גיטא על כרחיה**, השיאו צעל כרחיה לגרש את אשתו כגון צהנך דאמרין צהו (כתובות ע.) יוציא ויתן כתובה: **ואמר לכו**, רבי יאשיה לסהדי: **זילו איטמורו**, לאחר שצפאווהו עד שיאמר רוצה אני הסתירו עצמכם כדי שלא יצטל אחכם מן העדות: ואי ס"ד, צקמייתא הלכתא כרבי שאם ציטלו צפני שנים אחרים מצטול כי מיטמרי הני מאי הוי: ליצדרו איצדורי, שלא ימנאס ציחד ואינו יכול לצטל זה שלא צפני זה:

יתומין

מסורת הש"ס

^[א] [מוספתא פ"ג], ג, שם, א [כתובות ט: צ"ב לב, קסה: סנהדרין ג, מוספתא דסנהדרין פ"ה], ^[ב] (ד) כתובות ק, (ה) ווב"צ לב, א, (ו) (דף קז), א,

הגהות הב"ח

^(א) גבי' אמר להו זילו אטמורו: (ב) תוס' ד"ה וחדו וכו' כדפי' לעיל, ר"ב בדף ג"ב בסוף ד"ה ורב נחמן:

מוסף רש"י

עד שיראו שניהם באחד, את העדות, לאפוקי אחד אומר צפני הלוזהו ואחד אומר צפני הודה לו עליו (כתובות ב:), וחזר רבי ועשה כרבן שמעון בן גמליאל, דנראה צעניו טעם הגון מה ששנינו נמשנתו א"כ מה כח צ"ד יפה (כתובות ק).

מוסף תוספות

^א, ומכוזר הדבר לעשות כן, מוס' הרא"ש.